

Evaluatie Best Football Friends 2017

Een tevredenheidsonderzoek van een provinciaal voetbaltoernooi voor meisjes in Noord-Brabant

Agnes Elling, Aylin Post, Eva Heijnen en Paul Hover

Inleiding

In aanloop naar het Europees kampioenschap vrouwenvoetbal dat in de zomer van 2017 in Nederland plaatsvond - met onder meer Breda en Tilburg als speelsteden - ondersteunde de provincie Noord-Brabant het project Best Football Friends (BFF). De uitvoering lag in handen van Sportservice Noord-Brabant dat in de periode maart - mei 2017, in samenwerking met lokale toernooiorganisaties, in 23 gemeenten een BFF-voetbaltoernooi organiseerde voor meisjes van 10-14 jaar. In totaal deden hier volgens de organisatie iets meer dan 1000 meisjes aan mee (zie tabel B1 in de bijlage voor een overzicht). Na deze voorrondes werden in juni drie regiofinales gespeeld en vond de finale plaats op 8 juli.

De doelstelling van het BFF-project was tweeledig: het stimuleren van bewegen en sport onder meisjes en het creëren van betere randvoorwaarden voor meisjes bij voetbalverenigingen. Naast Sportservice Noord-Brabant en de 23 organiserende Brabantse gemeenten, waren ook onder meer de KNVB en Triple Double als partners aan het project verbonden.

Het Mulier Instituut is gevraagd om een evaluatieonderzoek van het project uit te voeren. De centrale onderzoeksvraag hiervoor luidde: hoe tevreden zijn de deelnemers en betrokken actoren (waaronder SSNB, gemeenten, buurtsportcoaches, verenigingen) over de uitvoering en opbrengsten van de BFF-toernooien?

De evaluatie kent zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve component. Voor het verkrijgen van meer inzicht in de achtergronden en ervaringen van BFF-deelnemers, is een korte online vragenlijst uitgezet. Er is een uitnodiging verzonden aan de bij de hoofdorganisatie bekende contactgegevens van de ouders van 752 deelnemers. Aangezien het een jonge groep deelnemers betreft, zijn de ouders gevraagd de vragen samen met hun dochter in te vullen. In de vragenlijst is onder meer gevraagd naar leeftijd en (club)voetbalervaring, hun ervaringen met deelname aan één of meerdere BFF-toernooien en hun voornemens met betrekking tot hun toekomstige voetbalactiviteiten. In totaal hebben 210 deelnemers de online vragenlijst ingevuld (28%).

Voor de procesevaluatie verzamelden we kwalitatieve data door middel van 17 interviews - waarvan n=7 face-to-face en n=10 telefonisch - met verantwoordelijke personen vanuit de hoofdorganisatie (Sportservice Noord Brabant), de gemeentelijke toernooiorganisaties (o.a. buurtsportcoaches, verenigingen) en een van de samenwerkingspartners (KNVB).

In deze rapportage worden de bevindingen vanuit de twee deelstudies samengevat en de onderzoeksvraag beantwoord.

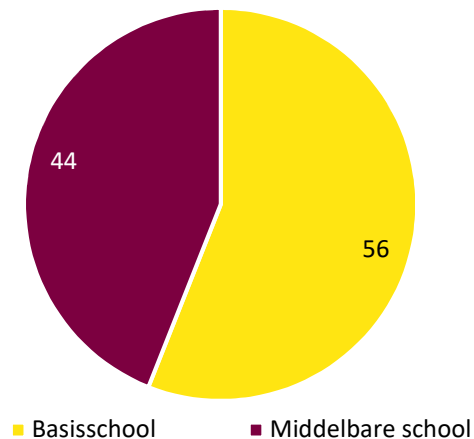
Uitkomsten vragenlijst deelnemers

Respondentenprofiel

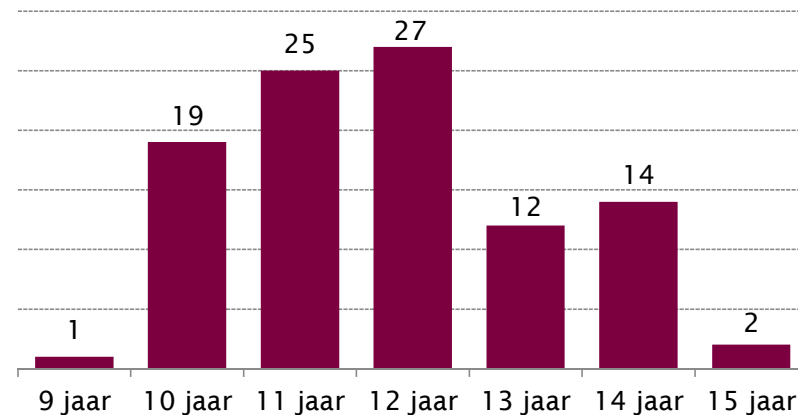
Van de 210 BFF-deelnemers die een online vragenlijst invulden, zat iets meer dan de helft nog op de basisschool (56%) en zijn zeven op de tien 10-12 jaar oud. Uit de interviews met lokale toernooiorganisaties bleek ook dat vooral de jongste leeftijdsgroep is bereikt.

Van de middelbareschoolgroep zat één op de tien in een gecombineerde brugklas, volgde 30 procent onderwijs op het vmbo, 20 procent op de havo en deed zo'n een op de drie vwo. De meisjes hebben overwegend een Nederlandse etnische achtergrond (94%).

Figuur 1 Onderwijstype BFF-deelnemers, in % (n=210)

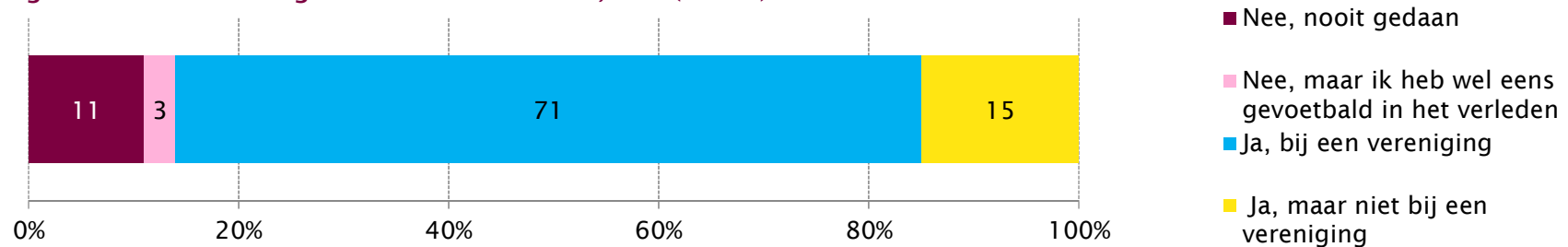

Figuur 2 Leeftijd BFF-deelnemers, in % (n=210)

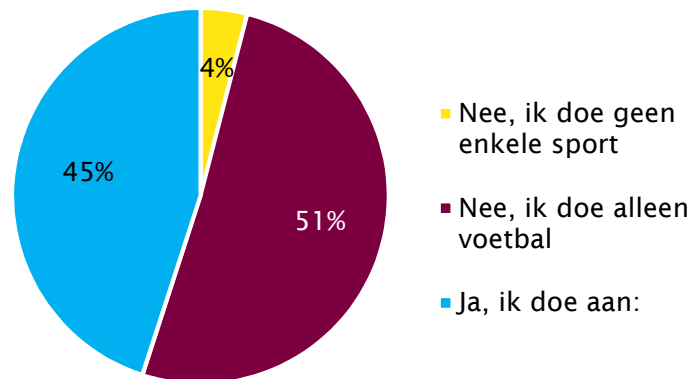

Bijna drie kwart van de respondenten speelde al bij een voetbalvereniging en nog eens 15 procent gaf aan wel te voetballen, maar niet bij een club. Eén op de tien BFF-deelnemers had nooit eerder gevoetbald. Vrijwel alle verenigingsspeelsters waren minimaal een jaar lid; twee op de drie speelden langer dan drie jaar bij een club. Volgens de toernooiorganisatie die bij de inschrijving ook naar de voetbalachtergrond vroeg, was één op de drie deelnemers geen lid van een voetbalvereniging. Mogelijk zijn meisjes die lid zijn van een vereniging onder de respondenten van de uitgezette vragenlijst inderdaad sterker vertegenwoordigd.

Figuur 3 Voetbalachtergrond BFF-deelnemer, in % (n=210)

Figuur 4 Andere beoefende sporten BFF-deelnemer, in % (n=210)

De helft van de respondenten speelde alleen voetbal; 4 procent (n=8) gaf aan geen enkele sport te beoefenen. De deelnemers die (ook) andere sporten beoefenden, deden vooral aan turnen/acrobatiek (15%), dans/ballet (14%), hockey (13%), paardrijden (10%), vechtsporten (9%) en tennis (8%).

De meeste respondenten gaven aan dat ze meededen met bekenden, vooral met een team van vriendinnen (42%) of een samengesteld team van vriendinnen en meisjes die ze nog niet kenden (32%). Bijna een kwart deed mee met meisjes uit hun voetbalteam en 4 procent deed alleen mee.

Figuur 5 Samenstelling deelnemende team BFF-deelnemers, in % (n=210)

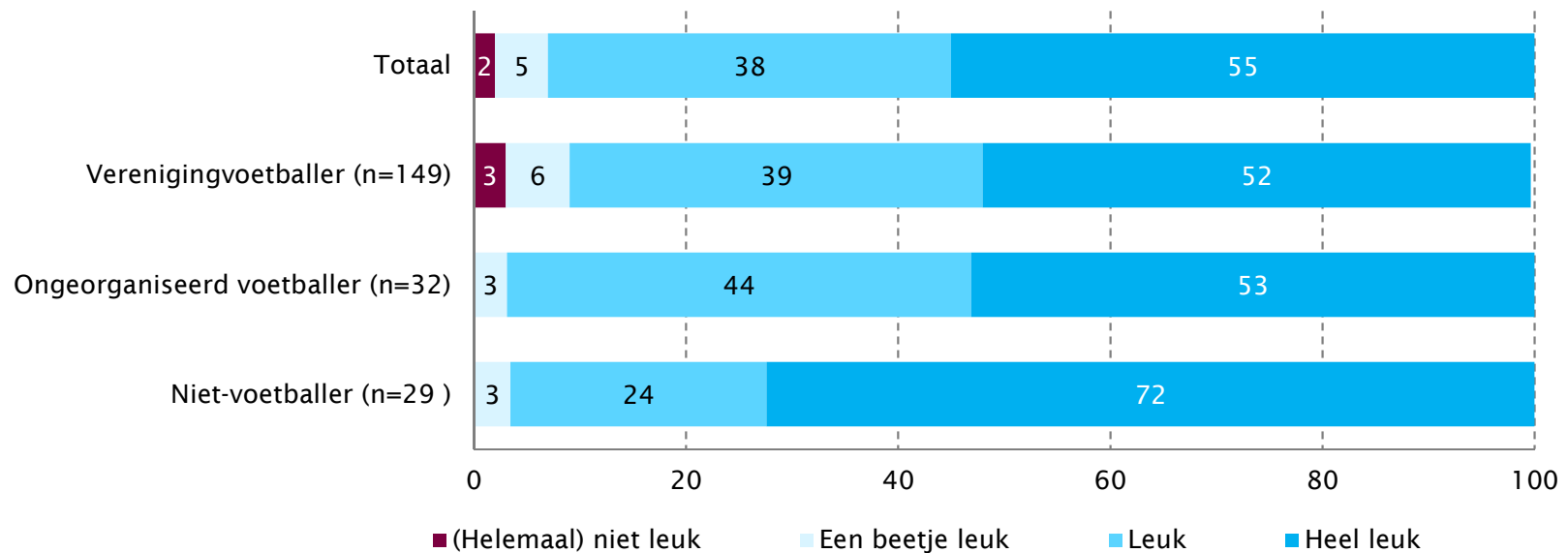

Een kwart van de respondenten had maximaal een wedstrijd gewonnen; onder niet-verenigingsvoetballers en 9-11-jarigen lag dit aandeel met vier op de tien duidelijk hoger. Iets meer dan de helft van de respondenten speelde alleen een voorronde, een derde deed ook mee aan de regiofinales en 12 procent speelde de finale. Dit laatste betekent dat de ‘betere speelsters’ oververtegenwoordigd waren onder de groep deelnemers die de vragenlijst invulde.

Hoge toernooiwaardering

Vrijwel alle respondenten vonden het meedoen aan een BFF-toernooi tenminste een beetje leuk. De helft van de deelnemende (verenigings)voetballers en drie kwart van de niet-voetballende deelnemers vond het ‘heel leuk’. Ook de organisatoren gaven aan veel positieve reacties van deelnemers te hebben ontvangen.

Figuur 6 Toernooiwaardering BFF deelnemers, in % (n=210)

De deelnemers waardeerden het toernooi met een **gemiddeld rapportcijfer van 7,9**. 70 procent scoorde een 8 of hoger; 6 procent gaf een zes en 5 procent gaf een onvoldoende. De onvoldoendes werden allen gegeven door verenigingsspelsters; zij gaven ook het vaakst een zes. Niet-voetbalsters waren het meest positief; 83 procent gaf een 8 of hoger.

Op de open vraag wat de deelnemers het leukst vonden, stond het voetballen zelf vaak centraal, veelal in combinatie met sociale aspecten. Een kwart gaf aan dat het voetballen met vriendinnen het leukst was, gevolgd door ‘voetballen’ (17%), ‘gezelligheid’ (13%), ‘de wedstrijden’ (13%) en het ‘voetballen met meisjes’ (10%), zie ook tabel B2 in de bijlage. De organisatoren benoemden eveneens de positieve terugkoppeling van deelnemers dat een apart voetbaltoernooi voor meisjes werd georganiseerd.

Figuur 7 Top vijf 'meest leuk' aan BFF toernooi (hercodering op basis van open antwoorden), in % (n=210)

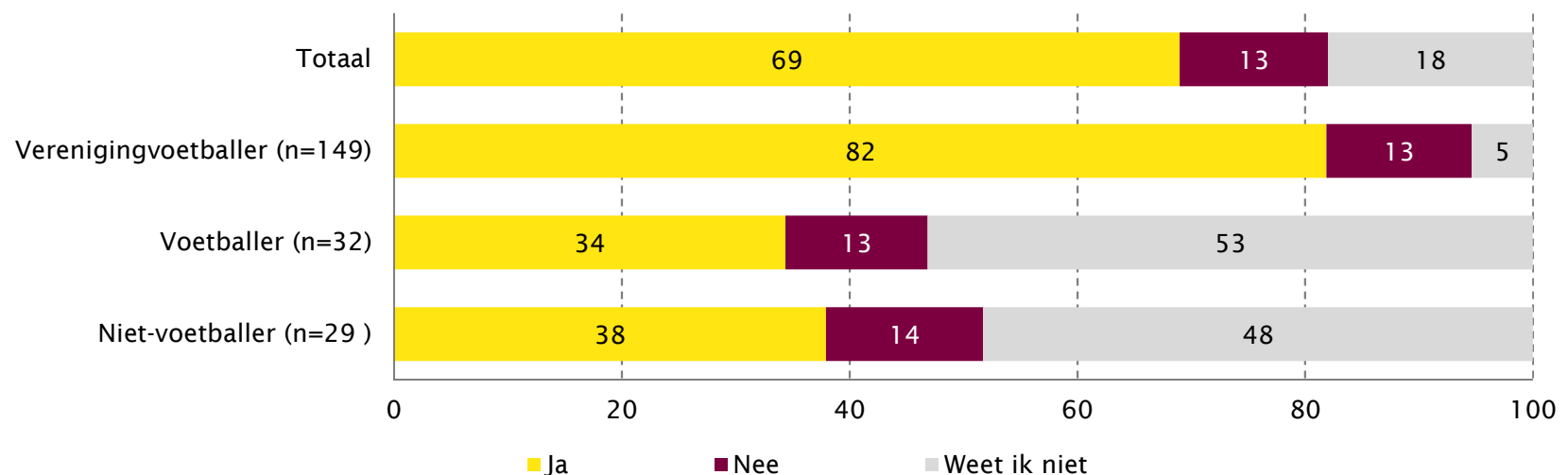
De gegeven antwoorden van de respondenten op de vraag wat ze het minst leuk vonden aan het toernooi, bevestigde de positieve waardering. 'Niks' (19%) was het meest gegeven antwoord. Daarna werd de oneerlijkheid vanwege de disbalans in de niveaus van de teams het vaakst als het minst leuk ervaren (16%). Ook benoemde een substantieel deel van de deelnemers 'verliezen' (12%) en 'weinig animo' (10%), zie ook tabel B2 in de bijlage.

Voetbalintenties en volgen EK

Acht op de tien respondenten zouden een volgende keer weer meedoen aan een BFF-toernooi; 18 procent gaf aan dat niet te weten en 3 procent (n=7, vooral verenigingsvoetballers) zou niet meer meedoen. Niet-voetballers waren het meest eenduidig enthousiast over vervolgdename (90%); onder niet-verenigingsvoetballers waren de meeste twijfelaars (28%).

Vooraf verenigingsvoetballers gaven aan door deelname aan BFF vaker te gaan voetballen (82%). Onder de groep niet-voetballers en niet-verenigingsvoetballers antwoordde iets meer dan een derde bevestigend en gaf de helft aan dat ze dat niet wisten.

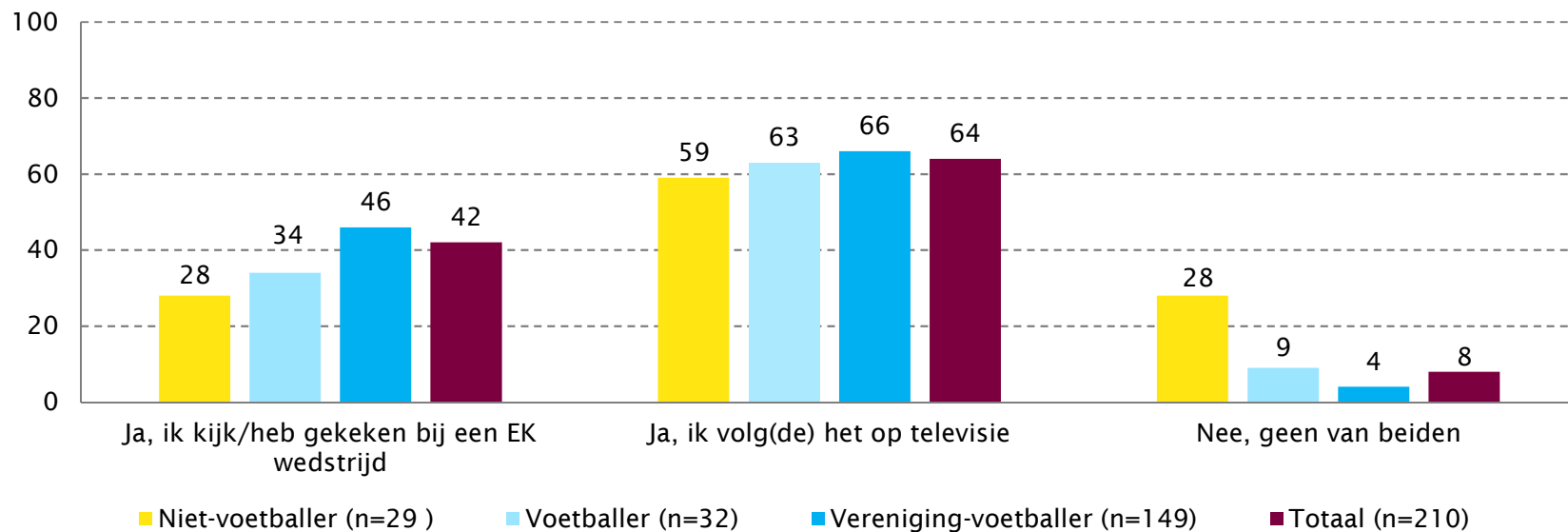
Figuur 8 'Ben je van plan vaker te gaan voetballen nu je hebt deelgenomen aan het toernooi Best Football Friends?', in % (n=210)

Van de 144 BFF-deelnemers die van plan waren vaker te gaan voetballen, wilden negen op de tien dit binnen clubverband doen. Van de 22 niet-verenigingsleden, wilde de helft vaker bij een vereniging voetballen.

In hoeverre de deelnemers het EK vrouwenvoetbal in Nederland gingen volgen/volgden (afhankelijk van invullen vragenlijst), werd eveneens beïnvloed door hun voetbalbetrokkenheid. Onder de groep niet-voetbalsters was de animo het minst groot; meer dan de helft volgde het EK noch op televisie, noch via een live wedstrijd. Onder verenigingsvoetbalsters volgde vrijwel iedereen het EK op televisie en/of via een live wedstrijd.

Figuur 9 'Ga je het EK vrouwenvoetbal volgen?' / 'Heb je het EK vrouwenvoetbal gevolgd?', in % (n=210)

Uitkomsten procesevaluatie

Interviews BFF organisatoren

In totaal zijn onder vertegenwoordigers vanuit 24 gemeenten die hadden toegezegd het toernooi te organiseren veertien interviews afgenomen (7 face-to-face en 7 telefonisch): Asten, Boxtel, Breda, Den Bosch, Eindhoven, Geertruidenberg, Meierijstad, Nuenen, Oss, Roosendaal, Tilburg, Uden, Valkenswaard en Vught. Om een redelijk beeld te krijgen van alle deelnemende gemeenten, is bij de selectie van de lokale actoren rekening gehouden met spreiding naar gemeentegrootte, de regio en de organisator.

Tabel 1 Overzicht van gemeenten in de onderzoekspopulatie en steekproef

	Populatie (n)	Steekproef (n)
Totaal	24*	14
Gemeente		
Groot	5	5
Middelgroot	9	5
Klein	10	4
Regio		
Midden en west	8	4
Noordoost	10	6
Zuidoost	6	4
Organisator		
Gemeente	19	10
Vereniging	5	4

* bij twee gemeenten ging het toernooi niet door; bij een van deze twee gemeente vond wel een vervangende activiteit plaats

Ook is gesproken met de hoofdorganisatoren vanuit Sportservice Noord-Brabant (i.s.m. BMC) en met partner KNVB. We benoemen de belangrijkste uitkomsten van de gesprekken en illustreren deze met enkele citaten.

Opzet en provinciale verspreiding

Het algemene projectidee voor BFF ontstond na toewijzing van het EK vrouwenvoetbal in Nederland eind 2014. Initiatiefnemers vanuit de provincie ontwikkelden het idee verder samen met de KNVB en vijf grotere Brabantse gemeenten (de B5: Breda, Den Bosch, Eindhoven, Helmond en Tilburg) door tot een breed provinciaal toernooi in meer dan twintig gemeenten.

Naast andere side-events vanuit de KNVB die voornamelijk in de EK-speelsteden Breda en Tilburg plaatsvonden, zette het BFF-project vooral in op brede, lokale aandacht voor voetbalstimulering onder meisjes en het versterken van de aandacht voor meisjes binnen voetbalverenigingen. De provinciale aansturing en facilitering werd belegd bij Sportservice Noord-Brabant die, in samenwerking met de KNVB, zes regiobijeenkomsten organiseerde voor gemeenten en voetbalverenigingen waarin aandacht was voor de tweeledige doelstelling van sportstimulering bij meisjes en het versterken van het 'landschap meisjes- en vrouwenvoetbal'.

Benadering en (lokale) samenwerking

Vrijwel alle gemeenten werden door Sportservice Noord-Brabant gevraagd om het BFF-toernooi te organiseren. Eén van de lokale organisatoren zocht op eigen initiatief contact met Sportservice Noord-Brabant na aandacht over de BFF-toernooien in de media.

Aanvankelijk werd vooral op bestuurlijk niveau ingezet om gemeenten met een focus op lokale samenwerking rondom het BFF-toernooi te betrekken. De hoofdorganisatie constateert dat gemeenten bij de uiteindelijke organisatie niet overal nauw betrokken bleven (bijvoorbeeld door de inzet van buurtsportcoaches). Soms werd de organisatie geheel bij lokale verenigingen belegd ('over de schutting gegooid') en kwam de beoogde bredere samenwerking niet van de grond. Acht van de bevraagde veertien gemeenten waren een vorm van samenwerking aangegaan bij de organisatie van hun BFF-toernooi. Dit was veelal met voetbalverenigingen, maar ook met stichtingen, welzijnsorganisaties en jongerenwerkers om bijvoorbeeld voor de deelnemers buiten de wedstrijden een leuk randprogramma op te zetten.

De samenwerking met verschillende partijen verliep over het algemeen goed. De meeste organisatoren werkten al vaker samen in een projectteam, maar er zijn ook veel nieuwe, samenwerkingen met andere partijen aangegaan. Diverse respondenten waren bovendien voornemens de samenwerking met nieuwe partners voort te zetten.

De meeste toernooien zijn georganiseerd op voetbalvelden bij voetbalclubs. Ook vonden enkele toernooien plaats op een plein of een Cruyff Court [Eindhoven, Tilburg, Uden] of in het stadion van de lokale Betaald Voetbal Organisatie (FC Oss).

BFF als nieuw evenement

Voor alle veertien respondenten was dit een nieuw evenement in die zin dat er nog nooit eerder vanuit de gemeente een voetbaltoernooi specifiek voor de doelgroep meisjes was georganiseerd. In één gemeente zou ooit eerder een zaalvoetbaltoernooi alleen voor meisjes worden georganiseerd, maar deze ging niet door vanwege te weinig animo. Alle overige sportstimuleringsprojecten vanuit de gemeenten zijn altijd gericht op zowel jongens als meisjes. Bij diverse voetbalverenigingen werden vaker vriendinnendagen en clinics georganiseerd, maar geen toernooien.

Drie gemeenten lieten het BFF toernooi aansluiten op andere/bestaande evenementen, zoals een schoolvoetbaltoernooi, een straatvoetbaltoernooi en de 100 dagen aftrapdag voor het EK vrouwenvoetbal. De andere gemeenten organiseerden het BFF-toernooi als losstaand evenement. Daar is door sommige gemeenten bewust voor gekozen, anderen dachten hier eigenlijk niet over na. Het vinden van een goede datum bleek voor veel toernooiorganisaties lastig. Vooral voor voetbalverenigingen was het puzzelen om in hun drukke schema van competitiewedstrijden en toernooien een geschikte datum te vinden.

Doelen en doelgroep

Elke gemeente had kennis over de doelstellingen van de provincie betreffende sportstimulering meisjes en versterking van het meisjesvoetbal in verenigingen. Behalve het BFF-toernooi tot een succes te maken, hadden de gemeenten over het algemeen geen specifieke lokale doelen.

Twee gemeenten stelden vooraf een minimaal aantal deelnemers vast als benchmark om het toernooi wel of niet door te laten gaan. Twee andere gemeenten hadden een streefdoel qua aantal deelnemers, maar deze bleek voor beide gemeenten te hoog ingezet. Bij de ene gemeente was onvoldoende animo, bij de andere gemeente was genoeg animo, maar bleek het organisatorisch niet mogelijk om zoveel meisjes te laten voetballen. Beiden gemeenten organiseerden niettemin succesvolle toernooien.

Om niet-voetbalsters goed te bereiken en ‘eerlijk’ mee te laten doen, was de toernooiregel opgesteld dat ieder team van zes personen uit minimaal twee niet-KNVB-leden moest bestaan. Ook werd ingedeeld naar leeftijdscategorieën: 10-12 jaar en 12-14 jaar. De meeste organisatoren gaven aan dat de beoogde doelgroepen over het algemeen wel deels zijn bereikt, maar dat het bereiken van niet-voetbalsters niet eenvoudig was en veel inspanning vroeg. Ook bleek het bereiken van de leeftijdscategorie 12-14 jaar lastig. Een gemeente voegde de leeftijdscategorie 8-10 jaar toe en wist daardoor ongeveer 40 extra deelnemers te bereiken.

Ondersteuning Sportservice Noord-Brabant

De gemeenten zijn over het algemeen tevreden en positief over de ondersteuning door Sportservice Noord-Brabant. Het contact wordt omschreven als goed, duidelijk en snel. De gemeenten zagen de rol van Sportservice Noord-Brabant vooral als faciliterend. Bijvoorbeeld om de stand van zaken ten aanzien van de inschrijving door te geven, omdat zij zelf niet op de server konden. Volgens een aantal gemeenten was het inschrijven via de website niet laagdrempelig genoeg en omslachtig voor deelnemers. Dat toernooiorganisaties geen zicht hadden op de inschrijvingen was eveneens een knelpunt.

Daarnaast kampte een aantal gemeenten met onduidelijkheid over de gang van zaken, planning en materialen. Het aanspreekpunt was niet altijd duidelijk (wie waar verantwoordelijk voor was) en soms kwam informatie vanuit Sportservice Noord-Brabant pas laat of helemaal niet door. Zo bleek een aantal gemeenten niet op de hoogte te zijn geweest van prijzen voor de meiden en liet de planning soms lang op zich wachten.

De meerderheid van de lokale organisaties maakte bij het organiseren van het BFF-toernooi gebruik van een draaiboek. Het draaiboek dat door Sportservice Noord-Brabant is meegestuurd, is in drie gemeenten gebruikt zonder verdere aanpassingen, maar in de meeste gemeenten is het draaiboek aangepast naar hun eigen situatie. Vier lokale organisaties gebruikten een volledig eigen draaiboek en twee gemeenten maakten helemaal geen gebruik van een draaiboek.

Werving en promotie

De hoofdorganisatie zette fors in op bovenlokale promotie en werving voor BFF via sociale media. Aanvankelijk gericht op meisjes zelf (o.a. via Instagram) maar uiteindelijk meer succesvol gericht op ouders via Facebook. Zo bereikte de BFF pagina volgens gegevens van een van de partnerorganisaties meer dan 100.000 unieke gebruikers en waren er bijna 3200 unieke gebruikersinteracties. Lokale organisaties maakten eveneens veel gebruik van sociale media, lokale media en verschillende kanalen/intermediairs zoals scholen, voetbalverenigingen en de buurt.

Gemeentelijke toernooiorganisaties waren meer gericht op de algemene doelgroep meisjes, terwijl voetbalverenigingen meer geneigd waren toernooideelname te promoten onder/via voetbalmeiden. De voetbalverenigingen probeerden deelneemsters te werven door voetballende meisjes bij de club te vragen om hun vriendinnetjes mee te nemen. Bij benadering van de algemene doelgroep meisjes, speelden de contacten binnen het onderwijs een belangrijke rol. De gemeenten met combinatiefunctionarissen binnen het basisonderwijs of voortgezet onderwijs, maakten dankbaar gebruik van de bestaande korte lijnen.

“De aanmeldingen gingen via de website maar ook via ons. “Via de website leek het net alsof je niet bij elkaar in het team zou komen en dat vinden meiden heel belangrijk. We hebben twee individuele inschrijvingen gehad en die zijn uiteindelijk toch afgehaakt, dan is de drempel erg groot om bij vreemde meisjes in een team te spelen en andere staan daar ook niet altijd voor open. Maar omdat je ze kent, kan je met ze in gesprek gaan en is de drempel lager. Dat maakt het makkelijker. Het persoonlijke contact is heel belangrijk daarin.”

“Er waren natuurlijk standaard flyers, posters en een website, maar dat bleek toch een stap te ver te zijn voor de doelgroep, om naar de website te gaan en individueel in te schrijven. Wij hebben er wel voor gekozen om de inschrijving via ons zelf te laten verlopen en de flyer daarop aangepast. Dat individueel zelf aanmelden bleek een drempel te zijn, en die moet je dan weg halen.”

Zowel verenigingen als gemeenten benadrukten het belang van persoonlijke contact in de werving. Ook benoemden gemeenten dat het voor veel meisjes erg belangrijk was om zich als team in te kunnen schrijven. De promotie moet de meiden aanspreken en daarbij moet ingespeeld worden op de behoeften van de doelgroep.

Toernooidag: organisatie en opbrengsten

In de steekproef zat één gemeente waar het toernooi niet plaatsvond wegens gebrek aan belangstelling en één gemeente met zeven deelnemers waar het toernooi werd omgezet naar een training. Over het algemeen hadden de ondervraagde gemeenten tussen de 40 tot 60 deelnemers tijdens hun BFF-toernooi, met enkele uitschieters boven de 100 deelnemers, zie ook tabel 1 in de bijlage. Zowel in grote als kleine gemeenten werden succesvolle toernooien georganiseerd. Bij de meest succesvolle toernooien was sprake van goede lokale samenwerking en lag de organisatie niet alleen bij een voetbalvereniging.

Een aantal organisatoren zorgde voor randvermaak en side-events zodat de meisjes tussen de wedstrijden door niet hoefden te wachten. Daarnaast hielden organisatoren zoveel mogelijk rekening met onverwachte omstandigheden zoals het weer, of deelnemers/teams die zich op het laatste moment terugtrokken of inschreven. De opgestelde toernooiregels qua teamsamenstelling - maximaal 4 KNVB-leden en 2 niet-voetballende meiden - bleken voor de toernooi-organisaties moeilijk te realiseren en te controleren.

De meeste toernooiorganisaties konden niet goed aangeven of het BFF-toernooi heeft geleid tot nieuwe leden bij de voetbalclubs. Drie gemeenten/verenigingen benoemden dat dit wel het geval was, maar dat dit niet één-op-één terug te voeren is naar het BFF-toernooi, maar bijvoorbeeld ook door andere extra activiteiten, zoals vriendinnendagen. Anderen gemeenten hadden hierover wel positieve verwachtingen, maar (nog) geen cijfers.

Ongeacht het aantal deelnemers, ontvingen de gemeenten voornamelijk positieve berichten over het toernooi, zowel van de deelnemers zelf, als van hun ouders of vakdocenten gym. Al met al wordt het BFF-toernooi omschreven als een fantastisch evenement en als een unieke en mooie aanvulling op het bestaande aanbod aan activiteiten.

Voorwaarden succesvol toernooi

Als voorwaarden voor een succesvol toernooi benoemen de respondenten op de eerste plaats dat het leuk moet zijn voor de deelnemers. Dit valt of staat bij een gedegen organisatie waarin niet alleen wedstrijdjes worden gevoetbald, maar waarin ook randvermaak wordt georganiseerd. Voorwaarde voor een gedegen organisatie is een organisatie team met voldoende tijd, energie en expertise, voor het kunnen bereiken van de doelgroep. Daarbij is lokale samenwerking met inzet van voetbalverenigingen en gemeentelijke actoren zoals buurtsportcoaches van belang.

Voor een goed bereik van de doelgroep (niet-voetballende) meisjes spelen specifieke communicatiekanalen en informatievoorziening een grote rol. De organisatie moet inspelen op de behoeften van de doelgroep en de drempel voor inschrijving moet laagdrempelig zijn. Daarnaast is het voor de organisator belangrijk dat er duidelijkheid is omtrent planning (data van wedstrijden, aanlevering materialen en prijzen) en centrale aansturing (wie is aanspreekpunt voor wat) vanuit de provincie/Sportservice Noord-Brabant en dat dit tijdig wordt gecommuniceerd.

Tips vanuit de lokale organisaties

1. Benader scholen en werk met hen samen.
2. Laat het toernooi aansluiten bij een bestaand evenement.
3. Maak de drempel om in te schrijven zo laag mogelijk en zorg voor persoonlijk contact bij promotie en inschrijvingen.
4. Spreek ook ouders aan bij de promotie van het toernooi.
5. Zorg voor 'randvermaak' tijdens het event zodat de meiden niet hoeven te wachten.
6. Speel in op de behoeften van de doelgroep en koppel daar voetbal aan.

“Ik zou het aanbevelen om dit onder schooltijd te organiseren of te integreren met een bestaand evenement. Dat hebben wij hier ook gedaan, het kost wel meer tijd maar het resultaat zie je.”

“Je moet ruzie creëren aan de eettafel. Kinderen kunnen een flyer krijgen en die weggooien en ouders kunnen ook een mail krijgen en denken ik heb daar geen zin in. Je moet zorgen dat er over gesproken wordt, dat ze er allebei vanaf weten dus communicatie en promotie zowel op ouders en deelnemers richten.”

Meerwaarde provinciale opzet en EK verbondenheid

Alle gemeenten erkennen de (potentiële) meerwaarde van de provinciale opzet van het BFF-toernooi en de verbondenheid met het EK, mede via enkele Brabantse speelsteden. Daarbij wordt de **competitiestructuur** met regiofinales en provinciale finale als belangrijk pluspunt genoemd evenals de **centrale facilitering**, met de daar aan gekoppelde **uitstraling, beleving en professionaliteit** die het met zich meebrengt. Dit maakt het voor lokale organisaties eenvoudiger om zo'n evenement te hosten en het heeft (in potentie) meer aandacht en bereik.

“Het idee is aanstekend dat je het groter maakt dan het lokale toernooitje. Dat je namens de gemeente kan deelnemen aan een regionaal toernooi etc. Dat leeft net iets meer dan een standaard toernooi dus dat heeft zeker wel meerwaarde om die lijn door te trekken en daar samenwerking in te houden.”

“De basis is voor ons in orde gemaakt en dan hoef je het alleen nog aan te passen naar maatwerk voor je eigen locatie en situatie.”

“Het was groots aangekleed nu. Het BFF was een begrip, iedereen wist wel wat het inhield.”

“Het is extra stimulerend en motiverend in vergelijking met een normaal schooltoernooi vanwege het professionele kader en ook doordat er voorafgaand zoveel promotie om heen zit.”

Veel gemeenten benoemen het meegeleverde promotiemateriaal voor de aankleding van het event, dat resulteerde in een professionele uitstraling en leuke beleving. Verder kon de provinciale opzet voor veel toernooiorganisaties meer bieden dan zij in eerste instantie zelf als gemeente of vereniging zouden kunnen realiseren, zoals het spelen in het Philips stadion, de huldigheden of de filmpjes van het Nederlands vrouwenelftal. Tegelijkertijd was lokale uitstraling ook belangrijk en werden posters en flyers met logo's van Sportservice Noord Brabant en de provincie bijvoorbeeld aangepast met logo's van de lokale organisaties.

Sommige organisatoren benoemen ook dat de provinciale meerwaarde in potentie groter was dan hoe een BFF-toernooi op lokaal niveau uiteindelijk doorgang vond.

“Ik merkte in de praktijk dat het toch meer gefocust is op het eigen toernooi en dat dat het einddoel is... Die ontmoeting en die strijd tussen andere steden en gemeenten en dat je daar ook echt iets mee kan, daar was weinig aandacht aan besteed en dat had je meer uit kunnen diepen... Door meer te promoten met zo’n regionaal toernooi in een echt stadion en dat soort zaken kan voor de meiden juist een trigger zijn om mee te doen.”

“De provinciale meerwaarde zou kunnen zijn om eventueel contacten te leggen met deelnemende steden, maar volgens mij heeft iedereen het vooral op zijn eigen houtje gedaan”.

Een aantal gemeenten heeft het EK vrouwenvoetbal aangegrepen om het meiden- en vrouwenvoetbal te stimuleren en extra aandacht te geven. Bij veel gemeenten kwam het EK helemaal niet aan de orde. Wel benoemen de toernooiorganisaties te hebben geprofiteerd van de hype rondom het EK, vooral rondom de communicatie en PR. Het EK zorgde voor aandacht en met een goede koppeling tussen actualiteit en lokaliteit, konden daar de vruchten van worden geplukt. Enkele organisatoren hadden meer verwacht van de reikwijdte van de provincie, bijvoorbeeld bij het meer betrekken van bekende voetbalsters.

De BFF-toernooien vonden plaats voordat de EK begon en daarover werd eensgezind gezegd dat de invloed van de BFF-toernooien op het meiden- en vrouwenvoetbal mede afhankelijk was van de prestaties op het EK. Het EK werd als goed vertrekpunt gezien, maar tevens werd het belang om ‘door te pakken’ benadrukt, nu daadwerkelijk resultaat is geboekt.

“Ik denk dat de rol van dat succesvolle EK heel groot is. Je kunt meisjes enthousiast maken voor vrouwenvoetbal, maar wanneer worden ze écht enthousiast: als er iets gepresteerd is en als er iets zichtbaars van is en dat is natuurlijk nu. Eigenlijk zou je het nu nog een BFF-toernooi moeten organiseren en dan ben ik benieuwd of er een groot verschil is.”

Volgende editie 2018 en plannen ontwikkeling meisjesvoetbal

Alle BFF-organisatoren geven aan bij een volgende editie weer mee te doen. Eén gemeente verbindt hier de voorwaarde aan dat verbeterpunten in acht zijn genomen.

“De meiden vragen er al naar of het volgend jaar terugkomt. Die willen het nog een keer!”

De motivatie om weer deel te nemen is verschillend. Enkele respondenten benoemen het BFF-toernooi als goede PR en exposure voor hun gemeente of organisatie. Anderen benoemen als drijfveer het meiden- en vrouwenvoetbal verder te willen stimuleren en onder de aandacht te brengen. Drie toernooiorganisaties geven aan volgend jaar een vergelijkbaar toernooi op eigen initiatief te willen organiseren. Er is wel bewustzijn dat het lastiger wordt zonder verbondenheid met een EK en dat betrokkenheid van lokale clubs een voorwaarde is.

“Volgend jaar is geen EK, kun je daar nog iets mee doen of er iets anders aan linken wat vernieuwends is en kan je dat niveau blijven ontstijgen zonder zo’n groot toernooi, dat is wel een uitdaging.”

“De verenigingen moeten in lead zijn en betrokken zijn. Anders komt er geen structurele opvolging uit en is er geen kans op doorstroom naar de verenigingen en dan schiet je je doel voorbij. De wil is er zeker maar wel, mits daar ook een commitment is vanuit een lokale vereniging”.

Het verschilt per gemeente of er plannen liggen voor de verdere ontwikkeling van het meiden- en vrouwenvoetbal. Zeker zeven toernooiorganisaties willen zich actief inzetten voor de ontwikkeling van meisjesvoetbal, waaronder drie gemeentelijke organisatoren die aangeven dat het stimuleren van meiden- en vrouwenvoetbal een aandachtspunt is in het gemeentelijk sportbeleid. Bij de meeste gemeenten ligt het doel bij sportstimulering in het algemeen onder zowel jongens als meisjes.

“Er voetballen echt veel meisjes. Het is belangrijk dat clubs en ouders draagvlak creëren om deel te nemen aan dit soort events.”

De plannen vanuit de verenigingen zijn gericht op het organiseren van vriendinnendagen, het geven van clinics, evenementen en voetbaldagen. Daarnaast liggen er plannen voor samenwerking met andere voetbalverenigingen om voldoende meisjes bij elkaar te krijgen om samen te trainen. De plannen vanuit de gemeenten zijn erop gericht om verenigingen hierin te ondersteunen. Sommige gemeenten weten niet goed hoe ze nu verder moeten. Het meisjesvoetbal is door middel van het BFF-toernooi goed gepromoot, maar er is geen vervolgtraject. De meiden die enthousiast zijn, moeten weten waar ze heen kunnen en enkele respondenten geven aan dat het goed zou zijn om de meiden na het toernooi te benaderen met de vraag of ze zich gaan aansluiten bij een club. Vooral verenigingen benadrukten dat het niet gaat om het organiseren van één event, maar om het totaalpakket en continue promotie op het gebied van vrouwenvoetbal.

“Dit was heel erg gericht op de voorbereiding en het toernooi zelf, maar het natraject is onduidelijk. Het is mooi gepromoot en exposed maar wat nu? Het is abrupt gestopt en nu komt het eigenlijk bij ons terecht. Als wij er niks mee doen, wat gebeurt er dan? Ik mis handvatten, tools en interventies om de meiden betrokken te houden. “

“Het was deels ook veel uiterlijk vertoon, met aanwezigheid van wethouders en gedeputeerden, met weinig daadwerkelijk commitment voor de versterking van het meisjes- en vrouwenvoetbal.”

Door de nadruk op uitstraling en het organiseren van geslaagde toernooien met voldoende deelname, was er ook vanuit de hoofdorganisatie minder aandacht voor een meer inhoudelijke en langere termijn focus op ontwikkeling van het meisjesvoetbal. Hier ligt mogelijk ook vooral een rol voor de KNVB.

Aanbevelingen vervolgorganisatie

De respondenten waren over het algemeen (zeer) tevreden over de organisatie en opbrengsten van de BFF-toernooien. Niettemin noemden ze ook diverse verbeterpunten die in voorgaande al aan de orde kwamen en deden ze ook een aantal concrete aanbevelingen.

1. Kies voor meer nadruk/selectie op *kwalitatief goede toernooien*, in plaats van streven naar kwantiteit/meer lokale toernooien (eerder beperken dan uitbreiden).
2. Zorg voor een laagdrempelige inschrijving waarbij toernooiorganisaties zelf zicht houden op het verloop.
3. Zoek een juiste balans tussen faciliteren en voldoende vrijheid geven aan lokale organisaties.
4. Benadruk de provinciale opzet meer en betrek (meer) prominente voetbalnamen.
5. Benadruk toernooideelname nog meer dan competitie; schrap eventueel de regiofinales.
6. Zorg voor (ondersteuning) lokale *follow-up* trajecten na afloop van het toernooi.

Conclusies en aanbevelingen

Met ondersteuning van de Provincie Noord-Brabant werd voorafgaand aan het EK vrouwenvoetbal 2017, in 23 Brabantse gemeenten, het Best Football Friends-voetbaltoernooi (BFF) georganiseerd. Op basis van de resultaten van een online vragenlijst onder 210 van de ruim 1000 deelnemers en interviews met de hoofdorganisatoren vanuit Sportservice Noord-Brabant en veertien lokale organisatoren formuleren we de volgende conclusies.

- Best Football Friends wordt zowel door de bevroegde deelnemers als (lokale) organisatoren overwegend positief beoordeeld. De deelnemers gaven het toernooi een gemiddeld rapportcijfer van 7,9. Ook de organisatoren waren overwegend tevreden over de organisatie, de (lokale) samenwerking en opbrengsten van de toernooien, waaraan gemiddeld 30-60 meisjes meededen.
- Uitvoerende betrokkenheid vanuit de gemeente, inclusief inzet van bekwame buurtsportcoaches werd als belangrijke voorwaarde benoemd voor het realiseren van lokale samenwerking en het bereiken van een brede groep, inclusief niet-voetballende, meisjes. Alle beoogde doelgroepen werden bereikt, maar vooral 10-12-jarige actieve verenigingsvoetballers. Het betrekken van de leeftijdsgroep 12-14-jarigen bleek lastig. Een kwart tot een derde niet-clubleden nam deel aan BFF.
- De deelnemers benoemden het voetballen zelf, al dan niet specifiek ‘met meisjes’ of ‘met vriendinnen’ en de gezelligheid als het meest leuk. Acht op de tien meisjes zouden weer meedoen met een volgende editie. Niet-voetbalsters waren het meest positief.
- De toernooiorganisaties benoemden een focus op plezier (door aansluiting bij de leefwereld van meisjes), een gedegen organisatie (met voldoende expertise, tijd en energie), het betrekken van scholen én ouders, en een goede balans tussen centrale aansturing en facilitering en voldoende vrijheid voor lokale organisaties als belangrijke succesfactoren.

- Lokale toernooiorganisaties erkenden over het algemeen de meerwaarde van de provinciale opzet en de link met het EK vrouwenvoetbal, in de facilitering, promotie, uitstraling en professionaliteit. Tegelijkertijd bleek niet iedereen deze meerwaarde te hebben ervaren en vormde de wijze van inschrijving (centrale online registratie via Sportservice Noord-Brabant) bij een deel van de toernooiorganisatoren een struikelblok.
- Het BFF-project heeft binnen meerdere gemeenten en clubs bijgedragen aan bewustwording en/of een impuls gegeven aan nieuwe lokale samenwerkingen op het gebied van meisjes(voetbal). Vervolgplannen zijn gericht op een vervolgtoernooi op BFF of een ander sportevenement voor meisjes, of op meer lokale samenwerking voor de ontwikkeling van meisjesvoetbal. Bij veel gemeenten en clubs zijn de opbrengsten voor de langere termijn (de *legacy*) echter onduidelijk. De meeste clubs hadden geen directe ledenwinst geboekt door BFF en veel gemeenten en clubs misten visie en ondersteuning op de doorontwikkeling van het meisjesvoetbal zonder EK als aanjager.

Beantwoorden centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling - hoe tevreden zijn deelnemers en betrokken organisatie-actoren over de uitvoering en opbrengsten van de BFF-toernooien? - kan beantwoord worden met 'overwegend tevreden'. Best Football Friends heeft bijgedragen aan een positieve provinciale en lokale uitstraling van het meisjesvoetbal en heeft veel meiden een bijzonder, goed georganiseerd en vooral enorm leuk toernooi geboden in de aanloop naar het EK vrouwenvoetbal.

De conclusie ten aanzien van het behalen van de overkoepelende tweeledige hoofddoelstelling vanuit de provincie is minder eenduidig positief. De focus van de BFF organisatie lag uiteindelijk sterk op het realiseren van voldoende inschrijvingen en een kwalitatief goede en aansprekende toernooiorganisatie.

Hierdoor was er minder aandacht voor het specifiek bereiken van niet-sportende meisjes en het creëren van betere randvoorwaarden voor meisjes bij voetbalverenigingen, de twee hoofddoelen van het BFF-project.

Hierbij kan ook afgevraagd worden of de gekozen opzet (toernooivorm) wel de juiste was om deze hogere doelstellingen te behalen en of de twee doelen in deze context (meisjesvoetbal) wel goed verenigbaar waren. BFF heeft bijgedragen aan een impuls voor lokale sportstimulering van meisjes en aan een positieve (provinciale) profilering van het meisjesvoetbal, waaruit nieuwe vormen van lokale samenwerking zijn ontstaan. Maar overall lijkt de uiteindelijke opbrengst ten aanzien van sportstimulering en versterking van het meisjesvoetbal binnen de clubs beperkt.

Aanbevelingen

Provincie

- Heroverweeg investeringen in provinciebrede side-event activiteiten rondom toekomstige grootschalige sportevenementen in relatie tot wenselijke en haalbare opbrengsten (*legacy*).

Toernooiprojecten zoals BFF genereren positieve energie en dragen bij aan een positieve sportbeleving voor deelnemers, stimulering van (boven)lokale samenwerking en een positieve uitstraling als sportprovincie. Maar hogere en meer duurzame doelstellingen zoals sportstimulering van minder actieven en verenigingsversterking zijn met een focus op eenmalige toernooien niet realistisch.

- Kies voor meer nadruk/selectie op kwalitatief goede lokale partijen in plaats van streven naar kwantiteit (eerder beperken van deelnemende gemeenten dan uitbreiden).

- Zoek een juiste balans tussen aansturen en faciliteren op provinciaal niveau en voldoende lokale organisatievrijheid op gemeentelijk niveau.
- Wanneer ‘grotere’ hoofddoelen worden nagestreefd dan provinciale zichtbaarheid en uitstraling (bijv. sportstimulering niet-sporters of verenigingsondersteuning), investeer dan (ook) in meer langere termijn activiteiten dan eenmalige toernooien, in samenwerking met relevante partners.

Vervolgtrajecten BFF (gemeenten/SSNB/KNVB)

- Continueer aandacht voor en investering in specifieke sport- en voetbalprojecten voor meisjes, met extra aandacht voor de specifieke leefwerelden van verschillende groepen meisjes (o.a. vriendinnendagen, clinics op clubs en scholen, zaalsportactiviteiten en beweeg & muziek activiteiten, met en zonder competitie-element).
- Organiseer periodiek vervolgoverleg tussen gemeenten/SSNB (c.q. buurtsportcoaches), voetbalclubs en KNVB voor meer duurzame lokale samenwerking (o.a. voor talentontwikkeling) en verbetering van randvoorwaarden voor meisjes bij voetbalverenigingen.

Bijlage

Tabel B1 Overzicht BFF toernooiplaatsen van 23 voorrondes, inclusief aantal deelnemers

Gemeente	Aantal deelnemers
Uden (Muziekplein)	41
Oss (Stadion FC Oss)	110
Meerijstad (RKSV Schijndel)	45
Oosterhout (TSC)	33
Landerd (DAW Schaijk)	30
Tilburg (Pieter Vredeplein)	59
Valkenswaard (sportpark Den Dries)	49
Breda (vv Bladel)	24
Gilze en Rijen (vv Gilze)	24
Geertruidenberg (vv Goodluck)	39
Boxmeer (RKVV Volharding)	21
Geldrop-Mierlo (sportpark de Kievit)	14
Breda (vv WDS'19)	46
Bernheze (Heeswijk)	48
Roosendaal (RKVV Roosendaal)	61
Eindhoven (Strijp S)	54
Boxtel (DVG Liempde)	64
Asten (NWC Astén)	41
Heusden (RKDVC)	24
Nuenen (RKSV Nuenen)*	9
Etten-Leur	36
Vught (Zwaluw VFC)	100
Veldhoven	32
Totaal	1.004

* bij deze gemeente vond uiteindelijk geen BFF toernooi, maar een vervangende activiteit plaats

Tabel B2 Antwoorden op de vraag wat ze het leukst/minst leuk vonden aan het toernooi (gehercodeerd op basis van open antwoorden)

Wat vond je het leukst aan het toernooi? (n=210)		Wat vond je het minst leuk aan het toernooi? (n=188)	
Het voetballen met vriendinnetjes	25%	Niks	19%
Het voetballen	17%	Oneerlijk (disbalans niveau teams)	16%
Gezelligheid/plezier	13%	Verliezen	12%
De wedstrijdjes/partijtjes	13%	Weinig animo	10%
Voetballen met alleen meisjes/met andere meiden	10%	Onsportief gedrag	5%
Het winnen	6%	Wachten	4%
Iets doen met vriendinnen	6%	Team indeling	4%
Het ontmoeten van nieuwe meisjes	5%	Weinig wedstrijden of korte wedstrijden	3%
De (halve) finale	5%	Team niet komen opdagen	3%
De spelletjes/randvermaak	4%	De warming-up	3%
De organisatie	3%	Het weer	3%
Het samenstellen van een eigen team	3%	Weet ik niet	2%
Alles	2%	De organisatie	2%
De mix van voetbal vs niet voetbal	2%	Overig	18%
De prijzen	2%		
De bekenden	2%		
Overig	8%		

Vragen of opmerkingen?

a.elling@mulierinstituut.nl

030-7210220

www.mulierinstituut.nl

@mulierinstituut

